

YÜZÜNCÜ YILINDA BALKAN GÖÇLERİ VE GÜNÜMÜZDE BALKAN TÜRKLERİNİ ALGILAYABİLME

Balkan Migrations in its centenary and perceiving
Balkan Turks at the present day (Today)

Alaaddin İSMAİLOĞLU^{1*}

Özet: Bu yazıda 1912'den 2012'ye geçen yüzyıl zarfında Balkan Savaşlarının neden olduğu Balkan Göçleri ve bu göçlerin nedenleri, etkileri, algıları üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Balkanlar, Balkan Göçleri, Göç olgusu, Balkan Türkleri.

Abstract: In this paper, it is emphasized on the Balkan migrations from 1912 to 2012, which were caused by Balkan Wars and continued throughout the last century, and its reasons, effects and perceptions.

Key Words: Balkans, Balkan Migrations, The fact of Migration, Balkan Turks.

Osmanlı, Balkanları terk ettiğinden bu yana, İslam dinini Osmanlı kültürüyle yoğuran, alt yapısında hangi kavmiyet var olursa olsun, öz benliğine Türklüğü ekleyerek, konuştuğu ana diline Türkçe sözler yerleştirip, İslamı öne çıkararak, Müslümanlığı, Türklükle özdeşleştirip değer kılanların yaşam tarzları da aynı olunca, sıkıntılı anlar da gidecekleri yer her zaman Türkiye olmuştur. Bu insanlar, Türkiye'yi öz vatan bilmişlerdir. Dinleri, namusları, can güvenliği ve diğer insani değerler, ciddi biçimde sarsıldığında Türk, Arnavut, Boşnak, Goralı... demeden hep birlikte Türkiye'nin yolunu tutmuşlardır. Güvendikleri tek sığınak yeri, bu topraklar olmuştur. Maddi açıdan zor duruma düşen Balkan Müslümanları, ekonomik açıdan Türkiye'den refah düzeyi çok daha iyi konumda olan Batı ülkelerine gitmek yerine, Türkiye'yi seçmeleri konusu ise farklı yönleriyle ele alınması ve inceleme yapılması gerekli olan, apayrı bir konu olsa gerek. Bu insanların evleri, toprakları... varken neden göç ettiler? Neyin peşindeydiler? Hangi değerler uğruna evlerinden, mallarından, doğup

* Araştırmacı, Yazar, Bursa, Türkiye.

büyüdükleri topraklardan ayrıldılar?Neyi savunuyorlardı? Bence, bu göçlerin gerçek nedenleri yazılıp çizilmesi ve hakikatlerin gün ışığına çıkarılması gerekir.

Dev Osmanlı Devleti'nin çöküşünü hazırlayan Batı, onun insana verdiği değerlerin kuyusunu tamamen kazmış ve hayata ulus devletleri kavramını koymuştur. İmparatorluk, yıkıldığında ortaya ulus devletleri çıkmıştır. Paramparça hale gelen imparatorluk enkazı ardından daha müreffeh bir yaşam beklenirken, asırlarca onurlu, dik duruş sergilemiş Müslüman ahali bir anda Batı'nın çizmesi altına girmiş her türlü insani değerlerini kaybetmiş, namus, ahlak, adalet, özgürlük...adına aradığı bir şey bulamamışlardır. Kendini, yeniden bulacağı yer Türkiye olduğunu düşünmüş ve doğduğu vatan toprağından ayrılmak zorda olsa göç yolunu seçmişlerdir. Ulusal haklar kazanma hevesine düşenler, bunun ancak kuru bir söylemden başka bir şey olmadığını anlamış, pek çok insani değerleri kaybettiklerini geçte olsa farkına varmışlardır...

Bu bize şunu gösteriyor. Bir takım koyu ırkçıları bir kenara çekersek, sadık Türk dostu olan Arnavut halkı, sadece Arnavut Milli duygusunu yüceltmek istese Türkiye'ye göç etmezdi, Sancaklı, Boşnaklığı vura basa dile getirmek istese Sancak Bölgesini terk etmezdi veya Boşnak, Bosna gibi güzel bir vatani bırakıp gelmezdi. **Fakat, Türk, Arnavut, Boşnak, Goralı... aynı yolun yolcusudur, kader onları yıllar önce bir yerde birleştirmiştir, onları aynı hamur olarak yoğurmuştur, onlar da bu hamura aynı ruhu verip, bu günlere kadar gelmişlerdir.**Türkiye Cumhuriyeti bu kardeşlerine kapıları sonuna kadar açmıştır ve o gün bugün bu kardeşlerimiz en küçük bir ayrımcılık yaşamadan, toplumun her kademesinde var olup, özgürce bir hayat sürdürmektedirler. Demek ki, göçmenler geldikleri yerde her açıdan umduklarını fazlasıyla buldular. Aradan bir yüzyıl daha geçti, geldikleri topraklarda kalan kardeşleri, yüzyıl önce nasıl bir felakete maruz kaldırsa yine aynı şekilde (Hırvatistan'da, Bosna'da, Kosova'da) kanlarını akıtmak zorunda kaldılar. Büyük çalkantılar ardından savaşlar patlak verdi ve savaş meydanlarında yüz binlerce şehit verdiler. Yine tek suçları Müslüman olmalarıydı. Onlara, yüzyıl sonra da gerçek manada kardeş elini uzatan yine Türkiye oldu. Şimdi zaman o zamandır ki, ya Osmanlıyı yıkan, arkasından bir suç varsa o da Müslüman olmaları nedeniyle göçe zorlayan, zalimlerin yanında mı olacağız? Onların haksız emellerine, çanak mı tutacağız? Yoksa bölgede bölgesel güç olma yoluna girmiş, Türkiye Cumhuriyeti'nin yanında olup, bu olayların bir daha yaşanmaması için güç birliği oluşturup, kardeşlerimizin ebedi özgürlüğüne mi sahip çıkacağız? Bu meselenin idraki içinde olanlar, elbette ki, bu güç birliğinden yanadır. Oysa, bu tehlikenin farkında olmayanların, farklı bir kimlik arayışı içinde olduklarına tanık oluyoruz. Bu kişilerin, bir an önce dalmış oldukları gaflet ve delalet uykusundan uyanmaları gerekir.

Son yıllarda, üzülecek ifade etmek isterim ki, altı yüz yıllık varlıklarıyla Balkan’larda kardeş ruhunu var etmiş olan hakiki Osmanlı torunları, kendi öz topraklarında azınlık mertebesine düşürüldü, eritme potası içinde gündün güne eritilmekte. Şunu rahatça söyleyebiliriz ki, Makedonyalı ve Kosovalı Türkler hiçbir döneminde olmadığı kadar, şu anda hem öz vatanlarında hem de geldikleri yerlerde tarihinin en büyük asimilasyonunu yaşamaktalar.

Değişim hızının çok yükseldiği günümüzde önder, herkes bir tarafa bakarken. Çok uzakları görebilmedir. Toplumun kabul edebilecekleri yanında, doğru bildiklerini kabul ettirendir. Amacım kesinlikle gerçekleri insan olmanın şerefi, haysiyeti, bilinci ve sorumluluğu için hatırlatıp paylaşmaktır. Sağlıklı çözümler için problemlerin doğru belirlenmesi, çok iyi bir durum tespitinin yapılması ve çözüm üretilmesidir. Kuşkusuz sizlerle paylaşacağım ilkeler, çoğunuzun bildikleridir. Fakat onları yeniden hatırlatmak, günün şartlarında değerlendirmek, yeni ilkeler tespit etmekle, ülkemiz ve insanımızın geleceği için önemlidir. Bu yapılmadığı zaman insan korkunç bir hale gelebilir. Konfüçyüs’ün dediği gibi, ”Kaplana, bir de kanat takılıysaydı, vereceği zararların sınırı olmazdı!” üzülecek söyleyelim ki insan oğlu çoğu zaman, en yırtıcı hayvandan bile daha zararlı hale gelebilmiştir. Bu durumda hayvanın doğal haline karşılık insan ahlakça daha aşağılara düşmüştür. Hakikat aşkı için, körü körüne, mücadele edenlere, hakikatı bilmeyip de söyleyenlere karşı acıda olsa dini, milli, ahlaki...değerler adına bir şeyler söylemek ihtiyacını duyuyorum. Gerçekleri görmemezlikten gelmek veya gerçeklere aykırı düşünmek, insana da topluma da zarar verir. Öyle ise, insan kendisini, çevresini, tarihini, milletini ve değerleri bilmeli, tanımalıdır önce bu değerlere, sonra da başka milletlerin tarihlerine sahip çıkmalıdır. Biz, bu ezberin bozulması gerektiğine inanlarız.

Uzun yıllar verdiğim mücadele ardından, geriye dönüp baktığımda bir yandan onur duyduğum, diğer yandan hala neyin mücadelesini yaptığımı birileri tarafından algılanmayışın acısını yaşıyorum. Sadece ben mi ? Hayır, bu konuda Kosovalı Türklerin her biri nasibini alıyor ve bundan da oldukça rahatsızlık duyuyorlar. Konuyla ilgili ister halk, ister ise dava arkadaşlarımla davayı anlatmada yaşadığı ciddi sıkıntıları mevcut. Bu sıkıntılara dur demenin zamanı geldiğini, hatta geçtiğini düşünüyorlar.

Değerli okurlarım! Geçenlerde konuyla ilgili Kosovalı bir fikir adamıyla konuşurken özellikle siyaset adamlarımıza atfen şunları dedi:”Biz, can dostlarımız olan Arnavutlar hakkında bir şeyler konuşmak istediğimiz de hemen dinlenilmeden bir ön yargıyla sözlerimiz kesiliyor. Hükümet yetkililerinde peşin hüküm oluşmuş. Onlar, Arnavut denildiğinde, ileriye gitmek, mevzuu anlamak yerine, ne denilmek

istenildiğini dinlemeden sözü kesip, konuşana konuşma hakkı dahi tanımıyorlar. Bu ön yargılı bir takındır. Bu kişiler, ne Türklük ne de Osmanlılık kavramını tamamen özümseyememiş olanlardır. Hatta olaylarla ilgili bilgileri hiç eksik olmamasına rağmen bu hataya düşmeleri hayret vericidir. Burada ciddi bir algılama zaafı vardır. Ben, Kosovalı bir Türk'üm. Ve şunu rahatça söyleyebilirim ki, Türkler gibi algılamayı bilmeyen, eşi, benzeri bir başka halk göremedim” dedi.

Bir yazar, Türklerle ilgili şunu diyor, “Gittikleri yerlerde hep kalıcı davranırlar. Oralarda soylarını devam ettirirler.Ancak bir zaafı vardır.Düşman bu zaafı keşfettiğinde onları kolayca asimile edebilmektedir.Türkler kolay aldanırlar”. Bilge Kağan da milletin bu özelliğine dikkat çeker:”Ey Türk bir doydüğün vakit açlığı unutursun.Çinli'nin güzel kızına, ipeğine aldandın. İlini töreni terk ettin, Öleceksin! Öleceksin!Öleceksin!” Yılan, Türk'ü hep bu iki noktadan vurdu. Dün Çinli, bugün Batı. Yazar şöyle devam ediyor, ”Türk Milleti'nin en önemli zaaflarından birisi de kolay unutmasıdır.Türk'ün hafızasını her an taze tutmak ve yenilemek gerekir..Sık sık hatırlatmadıkça, ne yazık ki Türk'ün hafızasını yenilemesi kolay olmuyor”.Belki de benim özetle söylemek istediklerim şey de tam bu.

Algılama! Algılama!Ve algılama!Bütün problem bu sözden ibaret. Bugün ister Kosova'da, ister ise Makedonya'da veya Türkiye'de yaşayan Türkler, hiçbir zaman Arnavutları kendilerine rakip görmemiş.Onlarla ayrışma hevesine düşmemiş.Her zaman onları, kendinden saymış.Evliliklerin büyük bir kısmını onlarla yaparak kan bağı oluşturmuştur. Kendi aile kökenime baktığımda bile, 1910'lardan günümüze kadar evliliklerin, azından yüzde yetmiş Arnavut kızlarıyla olduğunu görüyorum ve bu evliliklerin büyük bir uyum içinde devam ettiğinin şahidiyim.. Bu kızlar, erkek evine geldiği günden itibaren hiçbir zaman sorun çıkarmamış. Türkçeyi öğrenmiş, severek konuşmuş, bir Türk'e yakışır şekilde çocuğunu, İslam ve Türklük mefhumuyla donatmıştı. O, yengelerimizden ölenleri rahmetle anarken, hayatta olanlara da büyük saygı duymaktayım. Bunların her biri, her açıdan elleri öpülesi, ayakları yıkanıp, suyu içilesi kadınlardı. Sadece büyüğe değil, ama beşikteki çocuğa dahi hürmet de kusur etmeyen, onları adları yerine efendi abi, küçük abi, büyük abi...gibi ünvanla çağırmaı esirgemeyen ne mümtaz kişilerdi. Onların töresinde eşini aldatma, ona hıyanetlik etmek gibi bir olay yaşanmazdı.Onlar, artık geldiği evin lisanını konuşan, öz be öz bir Müslüman, Türk anasıdır. Gerekirse, bu davada ölmeyi bir kez değil, bin kez göze alırlardı. Ya aileleri farklı mıydı? Onlarda, kızlarını Türk çocuklarıyla evlendirmekten mutluluk duyardı. Söz kesilir kesilmez, evlilik iki üç sene sonrasına yapılmasına rağmen, yeni dostlarına yakın akrabalarıyla gidip bir haftaya kadar kaldıkları olurdu.Ziyafetler yenilirdi. Yeni dostlarla tanışırlardı. Hiçbir zaman aralarında bir tatsızlık yaşanmazdı. Hele ele siz Türk, biz Arnavut gibi

ayrıştırıcı sözleri ağza kesinlikle alanlar olmazdı. Onlar için Müslüman olmak şartların en büyüğüydü.

Değerli dostlarım! Bizler, Arnavutlarla altı asırdır beraberce yaşadık ve yaşıyoruz. Hiçbir zaman ne bizim onlardan nede onların bizden her hangi bir şikayeti olmamıştır.Çünkü bize göre **“biz”** ve **“onlar”** değil, **“bizler”** varız. Bugün rahatsızlık duyduğumuz şey, öz vatanımızda bizi, **“siz”** ve **“onlar”** diye ayırıp, bununla da kalmayıp daha ileriye giden ve aslında bu ülkenin hiçbir zaman asli kimliği olmayan bir kimliği öne çıkarıp, ülkemizin asıl mayası olan kişilerin öz kimliğini taşıyan insanları inkara varan boyuta hiçe saymaktır. Bizleri, bu farklı kimlik yüzünden, Balkanlarda öldürdüler, eziyet ettiler, sürgüne gönderdiler, işkencelerin en büyüğünü yaptılar ama her şeye rağmen asimile etmeye hiç kimselerin gücü yetmedi. Günümüzde, eski Yugoslavya’da bugünkü Makedonya ve Kosova’da, Türklerin resmi nüfusu verilere göre ancak 100 bin civarında.Oysa bugün adı geçen ülkelerde sayıları milyonun üzerinde olması gereken Türk kardeşlerimizin akıbetini sormak, sorgulamak yerine, onların öz vatanında varlıkları soru işareti haline gelmişse, buna ne demeli?.Bu anlayış bir hafıza kaybı değil de nedir? Bize göre, milyonları aşan Türk kardeşimiz o veya bu sebeple Türkiye’ye göç etmiştir ve burada yaşamaktadırlar.Bunu merak edenler arşivleri açıp baksınlar ki, bunu da bugün bütün devlet istatistik verileri kanıtıyor.Öyle ise, Yugoslavya(Makedonya-Kosova)’ dan gelenlerin nerde ise hepsini hangi sebepledir ki Arnavut kabul ediyoruz?. İşte bu sorun karşısında, yadsınmakta olan Yugoslav Türk’ü bugün kendi kendini sorgulama ihtiyacını duyuyor.Bunun nedeni ne olabilir?Altında hangi niyetler gizleniyor?

Bunun cevabı bize göre çok basit, birilerine göre de çok karmaşık olsa gerek. Değerli kardeşlerim! Bilinmelidir ki Türkiye Cumhuriyeti, bizlerin göçünü sadece ve sadece Türk olduğumuz için kabul etti. Bunu ispatlayamayanlar göç edemedi. Fakat son yıllarda, gittiğim her ortamda Yugoslav göçmenlerinin tamamı ya Arnavut, yada Boşnak olarak kabul gördüğüne tanık oluyorum.Herkesin görüşüne saygım sonsuzdur. İsteyen kendine Arnavut değil, İngiliz, Arap, Boşnak veya Fransız... diyebilir. Ama, Yugoslavya(Makedonya, Kosova, Karadağ, Sırbistan ve Bosna)’dan gelen bütün Türkleri, Arnavut, Boşnak veya... kabul etmek haksızlıkların en büyüğüdür. Bu görüşü savunanlar, Yugoslav Türk’ünü inkar ediyor demektir. Bir başka sözle de söylenmesi, ifade edilmesi gerekirse, bu Yugoslav Türklerinin öz vatanında toplu bir şekilde asimilasyonu demektir.Bunu dillendirenler çok düşünmeden birilerine şirin görünmek için yapıyorlar. Söylenilenlerin bilinçli bir konuşmanın ürünü olduğuna ihtimal dahi vermek istemiyoruz. Bu tür konuşmaları bilinçli bir şekilde yapanlar varsa bunun hesabını vermeli. Yugoslav Türk’ü, işte bu gelinen noktadan oldukça rahatsız, kendini rencide edilmiş hissediyor. Dünyanın

neresine giderseniz gidin, bundan daha trajik ve komik bir davranışla karşılaşamazsınız. Bunun sonuçları şimdilik sadece Türkiye'ye göç etmiş kardeşlerimizin üzerinde görülmektedir. Bakın son yıllarda bu nedendir ki Türkiye'de yaşamakta olan Kosovalı Türk kardeşlerimizin en küçük bir sorunu çözülmemiştir. Bugün, Türkiye'ye göç etmiş Bulgaristan, Batı Trakya...Türklerinin kamuya öğretmen, devlet memuru atanmaları yapılırken, sosyal haklar ve saire gibi alanlarda var olan sorunlarına çareler aranırken, biz, Yugoslav Türklerin sorunlarımıza bırakın çare bulmayı, çözüm üretmeyi, derdimizi dahi anlatacak ciddi muhatap bulamıyoruz. Çünkü bizler, bir lobinin gölgesinde var olan, sevilmez, yaramaz, devlet organlarında itibar görmeyen bir topluluğuz. Kosovalı Türklerde asla olmayan kimi menfi görüşleri topluma empoze etmeye başaran da bu lobinin olduğunu söylememiz gerekir.. Bizim siyasetçilerimiz de bu oyuna gelip şimdilik hakikatın ne olduğunu araştırmadan bu kör döğüşü siyaseti benimsemiş görünüyorlar. Fakat unuttukları bir şey var.Her etkinin bir tepkisi. Görülecektir ki ‘yanlış hesap Bağdat’tan döner’, atasözünü boşuna söylememiş gerek olsa atalarımız. Sabırlı, dirayetli, onurlu, bilinçli Yugoslav Türk’ü bu haksızlık karşısında elbet bir gün konuşacaktır. Gerçeği haykıracaktır. Hakikatı, dile getirecektir.Yanlışla doğruyu bir birinden bu devletin bekası için ayıklayacaktır. Neden mi?Çünkü bu yapılmaz ise, çok uzak değil, ama yakın bir tarihte hem ülkesini seven samimi Arnavut kardeşlerimiz, hem de onları öz evlatları olarak bağrına basmış, Türk vatandaşları üzüleceklerdir. Bir hamur haline gelmiş, yüzyıllarca beraber yaşamış, bu ülke için büyük fedakarlıklar yapmış, berberce sevinmiş, beraberce üzülmüş, gülmüş, ağlamış olan bu insanları bir zamanlar olduğu gibi nasıl düşman etmeye başardılarsa, bugünde birileri kim bilir hangi mihraklara alet olup, bizleri ayrıştırmak istiyorlar. Şimdilik, bu plan sinsice işliyor. Bu acı tablet, üstü şekerle kaplanıp içiriliyor. Fakat bu gelişmeden rahatsızlık duyan, sağduyulu vatandaşlarımızın var olduğunu ve bundan da ciddi rahatsızlık duyduklarını da yakından biliyoruz.

Değerli okur kardeşlerim! Yugoslav Türk’ü açıkça ifade etmek isterim ki bu ve buna benzer davranışlardan rahatsızlık duymaktadır. Neden mi? Onlar, Türkiye de kendilerini Arnavut görenlere veya öyle hissedenlere karşı değillerdir ve asla karşı olamazlar. Ama, Mart 2011 yılında bir siyasi partinin il binasında yapılan tehditkar bir konuşmada olduğu gibi:”Biz, Arnavutların T.C’ de kimi hakları yok, bizler ikinci sınıf vatandaşız.Bu ülkede, Romanların bile hakları var, bizim yok. Altı milyonun üzerindeyiz. Vallahi, bizim bir Arnavut inadı ve bir de Arnavut damarı var, tutarsa siz...düşünün!” diyenlerin karşısında da kimler sağır kalırlarsa kalsın, bu asil milletin kalması beklenemez. Sakın yanlış anlaşılmasın. Bu gibi durumlarda, Makedonya’da veya Kosova’da yaşayan Türkler de Arnavut kardeşlerine karşı aynı hareketi yapıp,

parmak gösterip tehdit etse, bilinilmesini isterim ki aynı tepkiyi verirdim, daha doğrusu vermeliyiz.. Hiç kimse kardeşlerini, hele hele milli mensubiyetini öne sürerek tehdit etme hakkına sahip değildir.

1999 yılında herkesin malumu olduğu gibi, zalim Miloşeviç'in katliamlarını durdurmak için NATO gücü Kosova'ya askeri bir müdahalede bulundu. Bunun ardından, Kosova ve Türkiye Cumhuriyeti arasında her alanda ciddi gelişmelerin var olduğunu yakından görüyoruz ve bu gelişmelerden de haz alıyoruz. Asırlarca, dini, tarihi ve kan bağıımız olan dünyanın en genç ve bağımsız ülkesiyle bu kadar yakın olmak, doğrusunu söylemek gerekirse iyi bir gelişme.Ama bu alanda kimi zaafaların olmadığını da söyleyemeyiz. Özellikle de Arnavutlarla ilişkiler konusunda daha derin bir boşluğun olduğunu görüyoruz.. Bir takım siyasilereimizin, Arnavut lobisi lokomotifine takılıp, peşinden vagonlar halinde sürüklenip, nasıl gittiğine tanık oluyoruz. Bilinmelidir ki bu lokomotifin sürükleyip götüreceği durağın, asla bizim durağımız olmadığıdır. Bunu anlamak dahi istemiyoruz. Ortada ilan edilen platonik bir aşk var ve bu platonik aşktan gerçek aşka zaman kaybedilmeden bir an önce geçmek gerek. Arnavut milliyetçilerinin, gerek Balkan savaşlarında, gerekse 2. dünya savaşından sonra ki dönemde Türklere yönelik yaptıkları yanlışlıklara, gerçek bir Arnavut dostu olarak ilişkilere gölge düşürür diye değinmek dahi istemiyorum..Amacım kesinlikle onlara tavır almak değildir.Lakin, ortada adı konulmamış bir yanlış var. Bir an olsa bile her iki milletin selameti söz konusu olunca, acıda olsa art niyetli emeller peşinde olan, bir takım aşırıılık hislerine kapılıp gidenleri bir an önce gafletten uyandırmak gerekir.

Herkesin malumu olduğu gibi, Türkiye Cumhuriyeti ve Eski Yugoslavya Krallığı arasında 1933 yılında bir serbest göç anlaşması imzalanmıştır. Bu anlaşmaya göre, Yugoslav Türklerine, Türkiye'ye serbest göçmen gelme kapıları açılmıştır. Fakat anlaşmanın en önemli şartlardan biri Türk olmaktı. Deme ki, göç yoluyla gelenlerin her biri Türk'tü. Velev ki içinde; Arnavut, Boşnak, Goralı...kardeşlerimiz olsa dahi. Onlarda, yetkililerce bir iyi niyet olarak çok fazla araştırılmadan parmaklar arından bakılıp, Türkiye Cumhuriyetine gelmelerine müsaade edilmiştir. Burada da büyük önder Mustafa Kemal Atatürk'ün ne kadar uzağı gördüğünü, nasıl bir ince siyaset ayarı uyguladığını görüyoruz. Çünkü, Atatürk ilerdeki istenilmeyen olayların, farklı etnik ve milli hareketlerin hak arama peşine dönüşmemesinin önüne bu şekilde geçmiş, gereken tedbiri böyle almıştır. Bu nedenle, Arnavut ve Boşnakların gelmesi sınırlandırılmamış, geliş yolları yasal yoldan açık bırakılmış, ama her şeye rağmen Büyükelçiliklerimize giderek "ben Türk"üm beyanında bulunarak, imza koymakla gelmeleri mümkün olmuştur. Burada da gördüğümüz gibi, her hangi bir sorun yoktur. Zaten Türkler, Müslüman Arnavut'u, Boşnak'ı, Goralı'yı... kendinden başka bir şey

görmemiştir. Özellikle de gerçeği söylemek gerekirse, yazımın daha başında söylediğim gibi **Arnavutlar ve Türkler tarih boyunca o kadar iç içe olmuşlardır ki onları bir birinden ayırmak, dışlamak, farklı göstermek cinayetden başka bir şey değildir. Din, adetler, gelenekler ve her şeyden evvel İslam dini faktörü her iki milletin en sarsılmaz töresi olmuştur. Bunu bize doğrulayan bir tarihi olayı anlatayım.**

1912 Balkan Savaşı ardından, Sırlar Prizren'e girerler. Tabii ki Müslüman halk son derece üzgündür. Bunu kabullenemez. Ama yapılacak başka bir şey de yoktur. İşte bunlardan Arnavut asıllı Prizrenli Şerif Ağa, Sırların şehre girişini duyar duymaz evine kapanır. Ailesini yanına alır. Ve, "Bakın bugün Sırlar şehre girmiştir. Sakın ha! eve gelip bana onlardan bir kez olsun tek söz etmeyiniz. Evimize gelecek eş, dost, akrabalara da bunu iletin. Sizler bana düşmanın yaptıklarını anlatmak isteyeceksiniz. Oysa ben, bir düşman ne yapar, davranışları nedir iyi bilirim. Bunu duymak istemiyorum" der. Şerif Ağa, o günden sonra bir daha sokağa çıkmaz, evden en son naaşı çıkar. Bunlar dinlerine ve namuslarına böyle bağlıydılar.

Altın devri yaşarken, hep "ben" yerine "biz" olarak vardık. Ne zaman ki araya nifak girdi "biz" yerini "ben" almaya başladı bu sıcak ilişkiler bir nebze de olsa soğudu. Farklı idealler, farklı görüşler... ortaya çıktı. Bizi bağlayan İslami gelenekten, kardeş geleneğine dönüşmüş ruhtaki eksen kayması, milliyetçi eksene geçti. Milliyetçi fikirlerle beslenenler de ister istemez, zamanla Türkleri düşman olarak görmeye başladı. Arnavutlardaki Milliyetçiliği, tarihi sayfaları karıştırırsak zaman zaman görürüz. Halbuki Türkler her zaman Arnavutların elinden tutmuştur. Arnavut kardeşlerini idare etmesi için Osmanlı coğrafyasının her yerine göndermiştir. Sadrazam, Vali, Paşa... yapmıştır. Arnavutla onur duymuştur. Her şeye rağmen gün gelmiştir ki Arnavut kardeşlerimiz, Türk'ü küçümsemiş, hatta ve hatta en zor günlerinde isyan bayrağını çekmekten geri kalmamıştır.

Tabii bu Katolik Arnavut ve Sırların işine geliyordu. Zaten onların kışkırtmasıyla olmuştu. Bu gelişmeler ardından başta kız alma vermelerde düşüş görüldü. Onlara göre, Osmanlı torunları onları beş yüz yıl sömürdü. Geri bıraktı. Bir anda kardeşlik unutuldu. Osmanlının baş yöneticilerinin çoğu kendilerinden, kendi ataları olduğunu dahi unuttular. Türkler küçümsendi. Dışlandı. Alaycı bir tavırla, Ey Anadolu! Çağırıldı. Türk nüfusu hızla eridi. Okullar kapandı vs. Bu ayrımcılık ister hakiki Müslüman Arnavud'un, ister ise Türk'ün kalbine bir hançer gibi saplandı. Yıllarca sürdürülen kardeşlik mefhumu ötekileşmeye itildi. Küçük ve anlamsız çıkarlar yüzünden Katolik Arnavut ve Sırların oyununa gelip, bir birine sırt

çevirdiler.. Geçmişteki, Komünizm döneminde yaşanan bu acı manzarayı bugünkü nesil bir kez daha yaşamak istemiyor. Onlar, acıda olsa dersini geçmişten almıştır. Hatanın faturasını acı bir şekilde ödemiştir. Bir yandan Sırp baskıları, diğer yandan aldatılmış Arnavut baskıları sonucu Yugoslav Türk'ü var olma mücadelesinin faturasını en pahalı ödeyenlerdendir. Ama bu asil halk bir an olsun hainlerin oyununa gelmedi ve böylece de Arnavut kardeşlerine sırt çevirmedi. Onları hep saydı. Onların haklı veya haksız emellerini sekteye uğratacak her hangi bir girişimde bulunmadı. Kimseye yar olmadı. Yolunu yordamını bildi. Bir yandan dinine, diğer yandan diline, gelenek, görenek ve eğitimine sahip çıktı. İşte bundandır ki bu halk, sürekli Arnavutçuluk fikrini kaşıyanlara herkesten daha fazla hassastır ve hassa olmak zorundadır. Bir yüzyıl bu basit hatalarla heba oldu, bir yüzyılın daha heba edilmesine göz yumulmamalı.. Türkiye'deki Arnavut Milliyetçiliği akımları karşısında herkesin uyanık olması gerekir. Fakat bu gerçeğin farkında olmayanlar bilerek veya bilmeyerek bol keseden laf atıp bir şeyler söylüyorlar. "Türkiye'de yedi milyon Arnavut var", lafını sakız gibi ağızlarında tutup, her yerde söylemekten çekinmiyorlar. Geçmişte yaşanmış, ama bir daha yaşanmaması gerektiği bazı olaylar var, bundan da ders alınması gerekir diyen Kosovalı Türk aydınları, nerde ise biriler tarafından hain ilan edilmiş durumdalar. Onlar, her ne kadar hakikatı söylerlerse söylesinler, sözleri nazar itibarı alınmıyor, yetkililer çoktandır lobinin empoze ettiği doğrultuda hareket ediyorlar ve bu nedendir ki, sorunların çözümüne eğilim gösterilmiyor. Bir sözle Yugoslav Türkleri bugün, Türkiye Cumhuriyeti'nde kendi kaderleriyle baş başa. Onların kaderini ikinci, üçüncü şahıslar tayin ediyor. Öte yandan bu gelişmelerden cesaret alanlar yüzünden, Makedonya'da, Kosova'da...bir avuç Türk de yabancı mihrakların oyuncağı haline getirilmek isteniyor.KDTP kendi içinde iç çekişmelerle boğuşmakta. Bölünmüş, parçalanmış bir durumda. Bu bölünme ve parçalanmaların kaynağı da belli.Şimdilik siyasilerimiz bunu bilseler dahi görmemezlikten gelmekte. Bu kördöğüşü siyaset böyle devam etmemeli. Bu sorunun tek çözümü, önce yıllarını bu davaya vermiş, var olma mücadelesinin her merhalesinde bulunmuş, dava uğruna bütün enerjisini harcamış, bu akıl insanların görüşlerine, bilgi ve birikimlerine baş vurulmalı. Onların tecrübelerinden yararlanmak, doğruyu bulmamıza tek ışıktır.Bu kişilerin bir kısmı bugün orda, Balkanlarda, bir kısmı da Türkiye'de yaşamaktadırlar.Ne acıdır ki, buraya gelenlerin bırakın birikimlerinden yararlanmayı, fakat onların en doğal olan kimi sosyal hakları bile bu etkilenmelerden olacak ki ayaklar altında alınmış durumda. Fakat buna üzülmemek gerek. Çünkü bu nankörlükler tarihimizin her döneminde olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün yolu bile buna benzer bazı bahanelerle kesilmek istenmiştir. Bahane, tasarının 14. Maddesini ediyorlardı. Çünkü bu maddeye göre, "BM'ye üye seçilebilmek, için, Türkiye'nin bugünkü

sınırları içinde yerel halkından olmak gerekir. Göçmen olarak gelenler, bir yere yerleştikleri günden bu yana beş yıl geçmiş ise seçilebilirler”.

Mustafa Kemal Atatürk sözü alır ve şu yanıtı verir, ” Bu yasa tasarısı, beni ilgilendirdiğinden, izin verirseniz kısaca düşüncemi bildirmek istiyorum. Ne yazık ki, benim doğum yerim, bugünkü sınırlar dışında kalmıştır. Ama bu böyle ise bunu ben istemiş değilim ve burada hiçbir suçum yoktur. Bu bütün yurdumuzu ulusumuzu dağıtıp yok etmek isteyen düşmanların bu işteki başarılarının biraz olsun önlenemeyişinden ileri gelmiştir. Eğer düşmanlar amaçlarına tam olarak ulaşmış olsalardı Allah korusun, bu tasarıya imza atan bayların doğum yerleri de sınırlarımız dışında kalabilirdi.

Bundan başka bu maddelerin istediği koşul bende yoksa, yani beş yıl sürekli bir seçim bölgesinde oturmamış isem, o da, bu yurt uğrunda yaptığım görevler yüzündendir.

Eğer bu maddenin istediği niteliğe sahip olmayı çalışsaydım, İstanbul’u kazandırmakla suçlanan Arıburnu ve Anafartalar’daki savunmalarımı yapmamaklığım gerekirdi. Eğer bir yerde beş yıl oturmak zorunda bulunsaydım, benim Bitlis’i ve Muş’u aldıktan sonra Diyarbakır’a doğru yayılan düşmanın karşısına çıkmamaklığım gerekirdi. Bu bayların istedikleri nitelikleri kazanmak isteseydim, Halep’te bir ordu kurarak düşmana karşı savunmaya girmemem ve bugün “Ulusal Sınır” dediğimiz sınırı zorla çizmem gerekirdi. Sanıyorum ki, ondan sonraki çalışmalarımı herkes bilir. Hiçbir yerde beş yıl oturmayacak ölçüde çalışmış bulunuyorum. Ben sanıyordum ki, bu çalışmalarımın dolaylı ulusumun sevgisini ve yakınlığını kazandım. Belki bütün Müslümanlık dünyasının sevgisini ve yakınlığını da. Bu sevgi ve yakınlıklara karşılık, yurttaşlık haklarından yoksun bırakılacağımı hiç aklıma getiremezdim. Sanıyorum ve sanıyordum ki, dış düşmanlar canıma kıyarak da beni yurtdaki işimden ayırmaya çalışabilirdi. Ama hiçbir zaman düşünüp düşleyemezdim ki, yüce Mecliste iki üç kişi bile olsa düşmanlar gibi düşünen üyeler bulunabilsin. Bunun içindir ki, ben anlamak istiyorum; Bu baylar, gerçekten seçim bölgeleri halkının düşünce ve duygularını mı yansıtıyorlar? Yine bu baylara soruyorum; Milletvekili olmaları bakımından, bütün ulusun vekili olarak gibi bir nitelik taşıdıklarına göre, ulusunda kendileri gibi düşündüğünü söyleyebilir mi? Baylar, beni yurttaşlık haklarından yoksun kılmak yetkisi bu baylara nereden verilmiştir?

Biz, Yugoslav Türkleri halkımıza, dilimize, kültürümüze, adetlerimize, gelenek-göreneklerimize, tarihi mirasımıza sahip çıkmakla Atatürk’ün deyişiyle “Ulusumuzun Sevgisini” kazanacağımızı zannediyorduk, oysa bu değerlere sahip

çıkma ile birçok haktan yoksun bırakılacağına asla aklımıza getiremezdik. Bunlara sahip çıkarken, yaşadığım ortamda düşmanların her türlü saldırılarına uğramış olabileceğimizi ve bunu her zaman ihtimal dahilinde gördüğümü söyleyebilirim. Neyse ki, tehditlere rağmen fiili bir saldırıya uğramadan çok sağlıklı ve faydalı bir şekilde davamızı sürdürebildik. Ama, öz vatanımda bu değerlere sahip çıktığımız için, asla zarar görebileceğimizi düşünemezdim.

Kosova ve Türkiye arasında son dönemdeki bu ilişkiler güzel bir seyir halinde. Bu Kosovalı Türkleri onurlandırmakta. Diğer yandan, muhatap alınmamaları, yok sayılmaları ise kendilerini açıkça üzmemekte. Burada bir dengesizlik var. İpin ucu kaçtığı görüyoruz. Türkiye Cumhuriyeti'ne Türk adı altında gelmiş olan bu vatandaşlarımızın, bugün farklı bir etnik kimlik adı altında her geçen gün bir şahlanmaya doğru yol almalarına müsamaha gösterilmesi, öbür yandan Balkan Savaşları ve daha sonraki yıllarda gelmiş olan milyonlarca (Yugoslav) Türk'ün son yıllarda telafuz dahi edilmemesi bir ihmalden çok, bizlere olayda bir kastın olduğu çağrışımını veriyor. Türk, Arnavut, Boşnak, Goralı... kardeşlerinin huzurunu düşünen Yugoslav Türk'ü, yanlışlıkların karşısında artık sesini bozmak niyetinde.

Nasıl ki asırlar boyunca ortak tarih yazdık, tarihimizi altın sayfalarla beraberce donattık, güçlü olmamız yine birlik ve beraberlikle olacağına inanıyoruz. Bunun yollarını hiç şüphesiz ki Balkanlardan değişik tarihlerde gelmiş olan kardeşlerimiz biliyor. Her hangi bir oldu bittinin karşısında olacaklar. Blinmelidir ki, Yugoslav Türkleri asırlarca paylaştığı ortak kaderi bu kardeşleriyle ilelebet paylaşmaya hazırdır. Lakin, haksız yere, birilerine şirin görünmek ve biz Yugoslav Türklerini hiçe sayma gafletine düşenleri de aklı selim düşünmeye çağırıyoruz. İster Kosova'da ister ise burada aynı semtlerde beraberce yaşadığımız bu kardeşlerimizle yaşanacak en küçük bir kırgınlık halinde zarar görecektir ilişkiler nedeniyle, üzülecek, huzuru bozulacak en fazla yine onlar ve bizler olacağız.

Aziz dostlarım, daha açık söylemek gerekirse birçok kardeşimiz tarihi çok iyi bilebilir. Ama teorik bilgi bu soruna çözüm olmada yeterli olacağı kanısında değilim. Bence tarihe başvurmadan çok, bu tarihi bizzat yaşamış olanlara kulak verilmeli. İşte biz, tarih sayfalarında bir şey aramak yerine, canlı tarihe şahitlik edecek olan kardeşlerimize baş vurur, onlardan bilgi almaya özen gösterirsek işler çok daha kolaylaşacaktır. Ne yaparsanız yapın, Balkanlardaki olayları bir Yugoslav Türk'ünün algıladığı şekliyle algılamamız mümkün değildir. Özellikle siyasiler, şimdiye kadar ki, alışkanlıklarından, ön yargılardan ve **“biz, her şeyi biliyoruz”** sözlerinden geri adım atmalılar. Bunu diyorsak elbette onların bilmediği, ama bizim bildiğimiz bir şeyler olmalı. Zamanı gelince, inşallah onlara da daha açık değineceğiz. Çünkü zaman en iyi

ilaçtır. Dost ise daima acı söyler.Acı da olsa, yanlışlıkları bertaraf edinceye kadar doğruları söylemeye devam edeceğiz.

Yazıma son verirken, unutmayın ki bu güzel ülkeye bir zamanlar Batıya adaleti, İslam'ı, kardeşliği, birliği, saygıyı, hoşgörüyü...götürmüş, hangi vesileyle olursa olsun asırlar sonra, yeniden kendi öz vatanına o veya bu sebeple ister göçmen, ister muhacir deyin, pek çok nedenler yüzünden yeniden dönmek mecburiyetinde kalmış, bu vatanın öz evlatları olarak baba evine onurlarıyla dönmüş milyonlarca Balkan Türk'ü arasında, yine milyonlarca Yugoslav Türk'ü vardır. Siz, onlara ne dersiniz deyin. İster Boşnak, ister Arnavut. Ama onlar öz be öz Türk evlatlarıdır. Onları hiçe saymak, büyük bir hatadır. Hükümet olarak bir an önce bu hatadan dönülmeli.Onların sessizliğine kulak verilmeli.Önce, bugün Türkiye'ye göçmen adı altında gelip, nüfusları milyonları aşanların Türk oldukları bilinmelidir. Öküzün altında buzağı aramaya gerek yoktur.Özellikle son yıllarda gelmiş olan kardeşlerimizin göz ardı edilme nedenleri yüzünden çözüm bekleyen kimi ciddi sorunları vardır ve onların sorunlarına bir an önce el atılmalıdır. Bulgaristan Türklerinin öğretmen atamaları, sosyal hakları, o veya bu şekilde çözüm bulurken, bizzat Türk kültürüne hizmet etmiş Yugoslav Türklerinin, (yaşları ne olursa olsun) kendi hallerine terk edilmeleri, hatta Türk kimliği varlığının algılanamayışı ülkemiz için büyük bir ayıptır. Defalarca sorunlar dile getirilmesine rağmen bir arpa boyu ilerleme sağlanamaması işte yukarıda saydığım lobinin yandaşları tarafından engellenmiştir. Ülkesini seven, diline, dinine, eğitimine, kültürüne sahip çıkan bu insanların sorunları söz konusu olduğunda ne acıdır ki bütçe hesapları önümüze atılmakta. Bir başka sözle çeşitli bahaneler öne sürülmekte. Hatta birileri, ‘‘ Hakınızı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde gidin, arayın’’ demek denksizliğini göstermekten çekinmiyorlar.Ama bir şey unutuyorlar ki, herkes bu komisyona gidebilir, ama her çıkarından, hatta canından bile üstün bir sevgiyle, ülkesini seven Yugoslav Türk'ü aç ölür, sürünür ama oralara gidip her hangi bir hak aramaz. Bazı mihraklar illa da oraya sürüklemek istiyor. Onlar ne kadar isteseler istesinler Yugoslav Türk' ü bu zihniyette olanların isteklerini kursaklarında bırakacak bilinçtedir. Bu insanların durumu ne olursa olsun, onlar geçte olsa bir gün adalet yerini bulacağına ve devletin şefkat eli kendilerine ulaşacağına can-ü gönülden inanmaktalar.

Bu yazıyı ele almam, yazımın son bölümünde ifade ettiğim haklar nedeniyle asla olmadığını, fakat bu hakların çözüme kavuşmaması yukarıda saydığım nedenlerden olduğunu bilmenizi isterim.Buraya Yugoslav Türklerinin göz ardı edilen haklarına değinmemin tek nedeni onların kimlik haklarının algılanmamasından ileri geldiğini ve bunu birileri kasıtlı yaptığını hatırlatmak isterim.

Umarım ki, bu yazıyı okuyacak olan kardeşlerimiz, bizim bu hassasiyetimizi anlarlar. Bundan sonraki, mitinglerinde.Boşnakları, Arnavutları, Pomakları, Çerkezleri...sayarken, çilekeş Balkan Türk kardeşlerini hatırlamayı unutmazlar. Daha doğrusu, bu Türk kardeşlerini başka bir kimlik altında inşallah görmeye devam etmezler. Unutmayalım ki Balkanlarda halen yaşayan veya anavatana gelmiş bulunan kardeşlerimiz, İstanbul Türklerinden önce o topraklarda var olmuştur, bugün sınırlarımız dışında kalmışlarsa onların hiçbir suçu yoktur. Bir İstanbullu, Ankaralı, Adanalı, Bursalı...ne kadar Türk ise onlarda en azından onlar kadar Türktürler. Eğer Erzurumlu, Artvinli, Muşlu...göçmen değilse, unutulmamalıdır ki onlarda göçmen değillerdir. Hele hele onları göçmen sayıp, birde başka bir kimlik adı altına sokup, farklı adlarla çağırarak nankörlüğün en büyüğüdür.

Not:Yukarıda Yugoslavya, Makedonya, Kosova, Bulgaristan veya Batı Trakya Türkleri olarak ifadelerini kullandığım için tüm kardeşlerimizden özür dilerim. Bu ifadeleri kullanmamın tek nedeni, 1912'den sonra ortaya çıkmış olan ulus devletlerinden gelmiş olan kardeşlerimizin bugün farklı sorunlarını okurun daha kolay anlaması nedenlerinden ileri geldiğini hatırlatmak isterim. Yoksa biz bir bütünüz. Aynı suyun, aynı kanın çocuklarıyız. Hatta ve hatta her açıdan, Arnavutlarla, Boşnaklara, Torbeşlerle, Pomaklarla da...kardeş olmuş aynı kültürün, aynı dinin çocuklarıyız.